

Nr. 262 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** oktober 2017
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Klimaatverandering niet de enige oorzaak van conflict en honger in Somalië

De link tussen klimaatverandering en geweld is complex. Veranderende weersomstandigheden kunnen leiden tot conflicten, bijvoorbeeld omdat mensen moeten wegtrekken door droogte en zich elders 'opdringen' of doordat een terreurbeweging handig gebruik maakt van chaos. Toch wordt de link tussen klimaat en geweld soms te simpel voorgesteld, zegt duurzaamheidswetenschapper Hakim Abdi.

Sinds het uiteenvallen van het centrale bestuur in Somalië in 1991 werden minstens zeven periodes van voedselonzekeerheid en droogte opgetekend. Ondertussen was het land in burgeroorlog. Het is een conflict dat teruggaat op de oorlog tussen Somalië en Ethiopië in 1977-'78, de lange periode van brutale repressie, en uiteindelijk de val van de regering-Siad Barre in 1991 en het gewapende conflict tussen rivaliserende clans dat daarop volgde.

Regen is cruciaal voor Somaliërs die van landbouw afhankelijk zijn. Toen de regens in het voorjaar van 2016 mager uitvielen en die in het najaar ook uitbleven werd de oogst voor dat jaar met 70 procent gereduceerd. Ook tijdens de twee jaren daarvoor was er al sprake van droogte in het land. Dit heeft geleid tot een hongersnood. Volgens de Verenigde Naties hebben momenteel 3,1 miljoen mensen dringend nood aan humanitaire hulp.

De gewapende milities van al-Shabaab controleren grote delen van zuidelijk Somalië, inclusief aanzienlijke landbouwgebieden. Deze groepering heeft verschillende tactieken om nieuwe leden te rekruteren en zijn aanwezigheid te versterken. Zo legt het in een bepaald gebied kanalen aan zodat de boeren minder afhankelijk zijn van de regen. Dit creëert veel goodwill en nieuwe rekruten. Op het hoogtepunt van de droogte in 2011/12 zou al-Shabaab de toegang tot humanitaire opvangcentra verhinderd hebben waardoor mensen in nood niet tot bij de nodige hulp konden geraken. De VN-hoge commissaris voor de vluchtelingen in Somalië, Bruno Geddo verklaarde dat de voedselonzekeerheid al-Shabaab goed uitkomt, en ze misbruik maken van de honger en radeloosheid van veel mensen. In dit opzicht maakt het klimaat het huidige conflict erger en speelt het in de kaart van al-Shabaab.

Maar volgens Hakim Abdi, duurzaamheidswetenschapper aan de universiteit van Lund (Zweden), is het verkeerd om de klimaatverandering verantwoordelijk te stellen voor honger en conflict. Honger kan vermeden worden of de impact op zijn minst verminderd, als er sprake is van goed bestuur. Zo had de droogte van 1973-75 700.000 mensen in de greep en kostte het leven aan 20.000 mensen (minder dan 1 procent van de bevolking). Het land had op dat moment een sterk centraal bestuur en instellingen die efficiënt met de crisis omgingen en de impact zoveel mogelijk konden beperken. Ook de internationale hulp kwam snel op gang en 640 miljoen dollar werd gevonden om droogtemaatregelen te kunnen treffen. Het Amerikaanse agentschap voor Internationale Ontwikkeling zei in een rapport van 1975 dat er "prompt en efficiënt werd gereageerd om een crisis te bedwingen." *Bron: IPS, 6/10/2017*

Goudwinning bedreigt Ghanese cacaoproductie

Ghana gaat de strijd aan met de lokale goudmijnbouw, die de cacaoproductie dreigt kapot te maken. Cacao levert het land 2 miljard dollar inkomsten per jaar.

Ghana is het thuisland van een van de beste cacao bonen ter wereld. Ooit maakte cacao 45 procent uit van de totale inkomsten in buitenlandse valuta. Nu is dat nog slechts een kwart. Daar willen de overheid en de Nationale Raad voor Cacao verandering in brengen.

Het land is nog steeds de tweede grootste exporteur van cacao ter wereld, na buurland Ivoorkust. De wereldwijde cacao markt heeft een geschatte waarde van 9 miljard dollar voor onverwerkte cacao bonen, 28 miljard dollar voor semi-verwerkte producten, en 87 miljard dollar voor afgewerkte producten. Ghanese bedrijven gebruiken momenteel ongeveer een kwart van de cacao productie voor de productie van half-verwerkte producten als cacao pasta. De grootste hindernis voor Ghana om afgewerkte cacao producten te maken die geschikt zijn voor uitvoer is de kapitaalvereiste. De Europese Unie heft bijvoorbeeld geen rechten op de invoer van ruwe cacao bonen, maar heft respectievelijk 7,7 procent en 15 procent op cacao poeder en cacao cake.

Een andere bedreiging voor de Ghanese marktpositie is de kleinschalige, vaak illegale goudmijnbouw, lokaal *galamsey* genoemd. “Sommige grondeigenaren zijn een deel van het probleem omdat ze hun land graag verkopen aan de mijnbouwers. De cacao boeren die er vaak als pachter werken, worden zelden of niet gecompenseerd”, zegt Nana Kwasi Ofori van de Associatie van Cacao boeren. Onbegrijpelijk, vindt hij. “De cacao productie is een erfenis die je kan doorgeven aan je kinderen, in tegenstelling tot die eenmalige zak geld.” De invasie van de *galamsey* heeft een enorme invloed gehad op de 1,7 miljoen hectare cacao landerijen in Ghana. De regering heeft daarom een kruistocht tegen de goudwinning afgekondigd. Met de hulp van het leger zijn diverse arrestaties uitgevoerd. Het ministerie van Landbouw en Natuurlijke Hulpbronnen heeft aangekondigd dat het drie miljoen dollar over heeft voor betere bewaking. Die komt in de vorm van de aankoop van drones die de aanleg van nieuwe mijnsites snel moeten kunnen achterhalen. *Bron: IPS (Kwaku Botwe), 13/10/2017*

Serengeti Park bedreigd door bouw van dammencomplex in Kenia

Als de plannen voor de bouw van een dammencomplex in de rivier Mara in Kenia worden doorgezet, betekent dat een ramp voor het wereldberoemde Serengeti Park.

De Serengeti zijn savannes en boslandschappen in het noorden van Tanzania en het zuiden van Kenia. Het gebied heeft een totale oppervlakte van 30.000 vierkante kilometer, 80 procent ligt in Tanzania. Het gebied is beroemd voor de jaarlijkse migratie van ongeveer 2 miljoen dieren zoals gnoes en zebra's. Kenia onderzoekt momenteel de mogelijkheid voor de bouw van zeven dammen, die 30 kilometer stroomopwaarts van de Serengeti zouden moeten komen. De bouw zal Kenia van meer waterkrachtenergie voorzien en lokale landbouwers het hele jaar door water geven voor irrigatie.

Maar volgens Eric Wolanski van de James Cook University (Australië) is met de uitvoering van het dammencomplex een “ramp in de maak”. De dam zou nog slechts een derde van het water doorlaten dat nodig is om de omgeving intact te houden. Als de dammen worden gebouwd, zal er onvoldoende water zijn om het ecosysteem te ondersteunen tijdens een droog jaar. Wolanski roept op tot een internationale inspanning om de Serengeti te redden. *Bron: IPS, 6/10/2017*